

کوتاه از دیپلماسی

کی‌یف:

در روند تحقیق هوایمای اوکراینی تمام احتمالات بررسی می‌شود

● **ایلنا:** وزارت خارجه اوکراین به اظهارات تازه‌ای درباره هوایمای اوکراینی پرداخت. به گزارش اوکراین‌اینفو، یون نینین معاون وزیر امور خارجه اوکراین گفت: دریافت گرامت برای بستگان جان‌باختگان حادثه غم‌انگیز سقوط هوایمای اوکراینی، باید پس از رسیدن به حقیقت طرح شود. معاون وزیر خارجه اوکراین بیان کرد: دو ماهه هدف را در تحلیل اطلاعات جعبه‌های سیاه داشتیم. می‌خواستیم نشان دهیم که هوایما نقص فنی نداشت. خلبان و گروه اشتباهی نکردند و هوایما بر اثر حمله موشکی سقوط کرد، ما به هر سه هدف رسیدیم. نینین در ادامه گفت: در روند تحقیق، تمام احتمالات بررسی می‌شوند. احتمال عمدی بودن این اقدام ایران نیز یکی از موارد مورد تحقیق است. اما به دلیل اینکه اطلاعات درباره تحقیقات کفری محرمانه است، وزارت امور خارجه اوکراین از نتایج بی‌خبر است.

سخنگوی کرملین:

به دلیل مخالفت آمریکا پیشنهاد نشست درباره ایران اجرایی نمی‌شود

● **ایلنا:** سخنگوی کاخ کرملین گفت که امتناع آمریکا از شرکت در نشست اتلاین در رابطه با برجام با پنج عضو دائمی سازمان ملل، برگزاری چنین نشستی را ناممکن می‌کند. به گزارش خبرگزاری تاس، دیمیتری پِسکوف، سخنگوی کاخ کرملین چهارشنبه گفت: «امتناع آمریکا از این ایده اجازه نمی‌دهد که در چارچوب پیشنهادشده کار کنیم». پِسکوف در ادامه عنوان کرد: «بالین‌حال این به آن معنا نیست که با دیگر کشورها درباره مسئله برجام و ایران گفت‌وگو نخواهیم کرد».

گفت‌وگوی ظریف و اتمر

● **ایرنا:** وزرای امور خارجه ایران و افغانستان درباره مذاکرات صلح، ضرورت مذاکره بین‌الافغان بدون مداخله خارجی و حفظ دستاوردهای ۱۸ سال گذشته گفت‌وگو کردند. محمدجواد ظریف و محمد حنیف اتمر سرپرست وزارت امور خارجه افغانستان همچنین درخصوص موضوعات حوزه روابط دوجانبه و خصوصاً نهمایی شدن قرارداد جامع بین دو کشور راپرتی و تبادل نظر کردند.

شرق: نزدیک‌شدن هم‌زمان ضرب‌الاجل‌های سیاسی و دیپلماتیک در آمریکا باعث هم‌پوشانی چالش‌های دولت ترامپ در این زمینه شده است. حالا مسئله ایران به موضوعات دعوای انتخاباتی دو حزب به طور کلی و اختلاف‌نظرهای جدی رهبران این دو جریان به شکل خاص اضافه شده است. در یکی، دو روز گذشته، از طرفی وزیر خارجه آمریکا سعی کرده موضع کشورش را در قبال برجام و مکانیسم ماشه با استناد به حرف‌های سلف خود تبیین و توجه کند؛ تبیینی که البته از نگاه مخالفان این رویکرد، همچنان با نادیده‌گرفتن ایراد اصلی ایده دولت ترامپ همراه است: خروج آمریکا از برجام. از طرف دیگر اما هم‌زمان شخص وزیر خارجه سابق، یعنی جان کری، به‌عنوان یکی از چهره‌های برجسته حزب خود، در مجمع عمومی حزب دموکرات سخنرانی کرده و در این سخنرانی با ادبیاتی بسیار تند به نقد تمامیت سیاست خارجی فردی که پس از او بر کرسی دیپلماسی آمریکا نشسته، پرداخته است.

استناد به صحبت‌های وزیر خارجه اوپاما

ارجاع مایک پمپئو به حرف‌های کری با انتشار ویدئویی مربوط به دوران وزارت خارجه کری و توضیحات پس از امضای توافق هسته‌ای با ایران انجام شده است. در این ویدئوی کوتاه کری در نشست «شورای روابط خارجی» می‌گوید: «ما توانایی برگرداندن فوری [مکانیسم ماشه] تمام تحریم‌ها را داریم. باز هم می‌گویم، نتیجه مذاکره با توافقی منحصربه‌فرد است که در آن یک کشور می‌تواند برگرداندن فوری [مکانیسم ماشه] تمام تحریم‌ها را داریم. باز هم می‌گویم، نتیجه مذاکره با توافقی منحصربه‌فرد است که در آن یک کشور می‌توانیم به شورای امنیت برویم و به‌تنبهایی می‌توانیم [در شورا] اجبار به رای برای برگرداندن فوری آن تحریم‌ها کنیم». پمپئو با نقل این جملات در تویتتر این صحبت‌ها را مطرح کرده است.

واکنش دوباره روسیه به ادعای پمپئو

اشاره پمپئو البته چنان‌که گفته شد، با این واکنش از سوی منتقدان و مخالفان سیاست پمپئو همراه شده که وزیر خارجه آمریکا، هم سایر مقاماتی که در هفته‌ها و ماه‌های گذشته از استفاده از مکانیسم ماشه برجام گفته‌اند، همچنان مشغول نادیده‌گرفتن این حقیقت هستند که ایالات متحده آمریکا از توافق هسته‌ای خارج شده و خود، قطع‌نامه ۲۲۳۱ سازمان ملل متحد را نقض کرده است. نمایندگی روسیه در سازمان‌های بین‌المللی مستقر در وین،

دیپلماسی

چالش برجام در ایالات متحده ادامه دارد

دعوی دیپلمات‌های سابق و فعلی آمریکا

انصراف هدید و شهریه را هم نپردازید و چهار سال بعد برگردید و درخواست مدرک فارغ‌التحصیلی کنید».

ریچارد جانسون، دیگر مقام سابق وزارت خارجه و شورای امنیت ملی آمریکا نیز موضع مشابهی داشت: «این [تویت] از طرف پمپئو بسیار مزورانه است. عنوان سخنرانی کری در نشست آن روز شورای روابط خارجی «ارزیابی توافق هسته‌ای ایران» بود. کری دارد درباره استفاده از مکانیسم ماشه، درحالی‌که ایالات متحده عضو برجام است صحبت می‌کند، نه بعد از اینکه از آن خارج شده است.»

بولتون، بار دیگر در مقابل مواضع ترامپی‌ها

این در حالی است که رد این رویکرد از سوی آمریکا منحصربه موکرات‌ها و غیرآمریکایی‌ها نیست. از میان محافظه‌کاران نیز صداهایی در مخالفت با این تصمیم بلند است. به‌طور مشخص، جان بولتون، از جدی‌ترین مخالفان ایران در صحنه سیاسی آمریکا که مدتی هم در کاخ سفید در دولت ترامپ بود، در ادامه رویه منتقدانه‌اش نسبت به سیاست‌های دولت ترامپ پس از برکناری و در گفت‌وگو با بی‌بی‌سی بار دیگر تأکید کرد با دو دلیل علیه این ایده موضع می‌گیرد: «اولی این است که ایالات متحده از توافق هسته‌ای خارج شده است. تحت مفاد قطع‌نامه ۲۲۳۱ شورای امنیت، لازم است که دولتی شرکت‌کننده در آن توافق باشد. استدلال دولت ترامپ این است که ایالات متحده زمانی که ۲۲۳۱ اتخاذ شد، شرکت‌کننده بوده است. اما من فکر

ابهام حقوقی استفاده آمریکا از مکانیسم ماشه

امنیت ارائه کند. از آنجاکه در این بند به‌صراحت به کشورهای عضو برجام و نه قطع‌نامه سازمان ملل، اشاره شده، آمریکا حق استفاده از این سازوکار را ندارد، چراکه در بیانیه ترامپ درباره خروج از برجام از کلمه «صرف‌نظرکردن از برجام» (Withdraw the JCPOA) و در بیانیه وزارت خارجه آمریکا نیز «خروج از برجام» (Exit the Iran deal) استفاده شده که هر دو از نظر حقوقی، به معنای عضونبودن در برجام است.

براساس بند ۱۱، چنانچه یکی از اعضای برجام این اخطار را ارسال کرد، پس از گذشت ۱۰ روز اگر پیش‌نویس قطع‌نامه‌ای توسط هیچ‌یک از اعضای شورا، ارائه نشود، رئیس شورای امنیت باید پیش‌نویس قطع‌نامه‌ای را ارائه و در مدت یک ماه، این پیش‌نویس به رای گذاشته شود. به نظر می‌رسد هدف آمریکا این است که رئیس شورای امنیت را مجبور کند تا این پیش‌نویس (ادامه لغو تحریم‌ها) را ارائه کرده و آمریکا آن را وتو کند. در این صورت براساس بند ۱۲ قطع‌نامه، تحریم‌های لحاظ‌شده در قطع‌نامه‌های قبلی شورای امنیت از همان شب، مجدد اعمال خواهد شد. آمریکا امید دارد با استفاده از این روش حقوقی، برجام را ملغا کند و چنانچه روند مورد نظر این کشور طی شود، به نتیجه خود خواهد رسید.

کشورهای عضو برجام در مقابل این برنامه آمریکا چند گزینه دارند؛ اولین گزینه می‌تواند استناد به بند ۱۰ قطع‌نامه باشد که در آن اولین قدم حل اختلاف، استفاده از سازوکار حل اختلاف برجام (بند ۳۶ و ۳۷) است. این فرایند زمان‌بر و پیچیده بوده و می‌تواند هدف آمریکا در دستیابی به نتیجه تا پیش از انتخابات را خنثی کند. گزینه دوم نیز رد تفسیر حقوقی آمریکا توسط شورای امنیت است که با توجه به حق وتوی آمریکا و نفوذ آن در شورای امنیت، معلوم نیست به چه شکلی می‌توان آن را به سرانجام رسانید. گزینه سوم استناد به فصل ششم (حل اختلافات بین کشورها) و پس از آن استناد به بند ۲۷ فصل پنجم منشور ملل متحد است که در موارد اختلافی با یکی از اعضای شورای امنیت، آن کشور (آمریکا) نمی‌تواند در شورا، حق رای داشته باشد که این نیز نیازمند پذیرش تفسیر طرفین درباره اختلاف است؛ اما گزینه بهتر، شاید آبنترکسیون جلسه شورای امنیت باشد که به نظر نمی‌رسد کشورهای عضو شورای امنیت، دست به چنین اقدامی بزنند.

در هر صورت عدم اجازه آمریکا در استفاده از مکانیسم ماشه، به همان سادگی که در رسانه‌ها مطرح می‌شود، نیست و باید منتظر ماند و نتیجه می‌تواند اظهار عدم پایبندی اساسی را به شورای

با نقل این تویت نوشت: «در هیچ مرحله‌ای در مذاکرات برجام چنین تصویری نبود که یک دولت بتواند یک‌جانبه مشارکتش در توافق را پایان دهد و بعد تلاش کند از حقوق مربوط به فعال‌کردن ماشه استفاده کند». این نهاد در ادامه این رویکرد آمریکا را «علمی-تخیلی» توصیف کرد.

حمله نیروهای اوپاما به استناد پمپئو

علاوه بر این، تعدادی از مقامات و اعضای سابق تیم‌های دیپلماسی و امنیت ملی پیشین آمریکا نیز به نقد و رد استناد پمپئو درباره حرف‌های وزیر خارجه دولت اوپاما پرداخته و آن را همراه با دورویی توصیف کردند. جرت بلانک، از مقامات سابق وزارت خارجه آمریکا، در واکنش به تویت پمپئو در این باره، نیت وزیر خارجه از انتشار آن را زیر سؤال برد و نوشت اگر واقعا قصد پمپئو فعال‌کردن موفق ماشه بود، «مخاطبی که او باید با آن صحبت کند، در اروپاست». بلانک ادامه داد این نوع موضع‌گیری پمپئو «هرچه هست، نه‌تنها صادقانه نیست، بلکه مخرب است. این باز هم شاهدهی است که نشان می‌دهد بازی اصلی آنها سیاست داخلی است».

جان ولفشال، از مقامات امنیتی ملی در دولت اوپاما که در حوزه منع گسترش تسلیحات هسته‌ای فعال بوده نیز در واکنش منفی دیگری نوشت: «اگر واقعا شرکت‌کننده توافق مانده بودید، می‌توانستید [این کار را بکنید]؛ اما از آنجاکه رسماً «پایان مشارکت» در توافق دادید، نمی‌توانید». او گفت ادعای دولت ترامپ در این زمینه «مثل این است که از دانشگاه

مهرجوی

برکت

پویش نذر آرد

برای عشایر محروم سیستان و بلوچستان

شماره کارت: ۵۱۱۸۳۰۵۱۱۹۳۷۸۴۳۳۷۸۰۶۱

شماره حساب: ۵۰۰۶۲۷۷۰۴۰

به نام موسسه خیریه نیکوکاران شریف

نیکوکاران شریف

حامی زنان و کودکان بدسرپرست

۰۲۱-۶۱۶۰۴

WE SUPPORT

UN GLOBAL COMPACT

عضو ویژه مشورتی
شورای اجتماعی،
اقتصادی سازمان ملل

عضو برنامه‌هفتی
سازمان ملل متحد

ECOSOC

خبر

ظریف انتخاب وزیر خارجه جدید عمان را تریک گفت

● **ایسنا:** وزیر امور خارجه کشورمان انتخاب وزیر خارجه جدید عمان را به او تریک گفت. محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه کشورمان در پیامی به زبان عربی در صفحه تویتر خود نوشت: انتخاب برادر دوست صمیمی آقای بدر بن حمد الوسعودی به‌عنوان وزیر خارجه سلطنت عمان به جای برادر حکیم یوسف بن علوی را به او تریک می‌گویم. ظریف نوشت: برای برادرمان بدر آرزوی موفقیت و استواری در این مسیر دارم و امیدوارم که در این مأموریت از برادرش در ایران کمک بگیرد و برای برادرمان یوسف نیز آرزوی صحت و سلامتی دارم.

بلومبرگ مدعی شد:

احتمال اقدام واشنگتن علیه تبادلات نفتی ایران-وزنولا

● **ایسنا:** بلومبرگ با نقل از منابع آگاه نوشت که دولت ترامپ در حال بررسی تحریم‌های متشاقی علیه وزنولا است که این تحریم‌ها به دنبال متوقف‌کردن معودت تبادلات نفتی باقی‌مانده برای این کشور است که عمدتاً با کشورهای آمریکای جنوبی انجام می‌شود. این منابع به شرط ناشناس ماندن نامشان اظهار کردند که مقامات آمریکایی با این تحریم‌ها صادرات بنزین به وزنولا از سوی ایران را در اولویت قرار داده‌اند.

ادامه از صفحه اول

ایران مقابل تصویر آمریکای ترامپ یا بایدن؟

اگر بایدن و دموکرات‌ها با هوشمندی وارد کارزار انتخاباتی شوند، این احتمال وجود دارد که بایدن بتواند به پیروزی دست پیدا کند. اینکه اگر ترامپ انتخاب شود، مذاکره در دور دوم ترامپ هزینه‌های زیادتزی از امروز برای ایران خواهد داشت، نیز امری روشن است. امروز ترامپ به مذاکره با ایران به‌عنوان یک برگ برنده می‌نگرد اما بعد از پیروزی در دور دوم ریاست‌جمهوری و قابل‌تعمید نبودن آن، ترامپ دلبسی نمی‌بیند خود را مشتاقان به مذاکره با ایران نشان دهد. در آن صورت آنچه در بعد از ۲۰۲۰ روی می‌دهد قطعاً اعمال فشارهای بیشتر بدون توجه به موضوع مذاکره است. همچنین این احتمال را هم باید جدی دانست که بایدن نیز برجام فعلی را اگرچه میراث دموکرات‌هاست، بدون تغییریاتی بپذیرد. درواقع روی‌کارآمدن بایدن به معنای بازگشت به دوران اوپاما نیست، هرچند دستاوردهای آن مقطع بیش از پیش مد نظر قرار خواهد گرفت. اکنون موضوع بر سر این است که اگر جای بایدن، ترامپ دوباره بر سر کار بیاید حتی مذاکراتی را که امروز از آن سخن می‌گوید فراموش خواهد کرد. احتمالاً مقصود ترامپ از هزینه‌های بیشتر برای ایران در صورت عدم مذاکره با او در دور اول ریاست‌جمهوری نیز همین است. تویت‌های مداوم ترامپ برای مذاکره معطوف به انتخابات است و از این‌رو باید درباره انجام‌شدن یا نشدن آن با دقت تأمل کرد. آمریکا از ابزار تحریم تسلیحاتی و تهدید به فعال‌سازی مکانیسم ماشه (سازوکار حل اختلاف) برای کشاندن ایران به میز مذاکره بهره می‌برد. اکثر تسلیحات ایران نیز آمریکایی بوده و در سال‌های اخیر بیشتر روسی شده است و اگر ایالات متحده واقعا اراده‌اش بر این باشد که به توافق هسته‌ای بازگردد، می‌تواند بسیاری از مشکلات تهران و واشنگتن حل‌وفصل شود و حتی شاهد فروش تسلیحات آمریکا به ایران باشیم؛ اما در‌حال‌حاضر آمریکا تحریم‌های سختی را علیه ایران اعمال کرده و کشورهای ناقض تحریم‌ها نیز جریمه می‌شوند و آمریکا در تعاملاتش با آنها تجدیدنظر می‌کند. دراین‌بین حتی کشورهایی مانند روسیه و چین که به‌طور لفظی موضع‌گیری و از ایران حمایت می‌کنند، در عمل نمی‌توانند کاری انجام دهند؛ چراکه رقم صادرات چینی به آمریکا در سال رقمی حدود ۳۰۰ میلیارد دلار است و یکی هیچ‌گاه چنین فرصتی را برای نزدیک‌ترشدن به ایران از دست نخواهد داد. درباره روسیه نیز به همین شکل است و آنها از دادن ارز خودداری می‌کنند و بیشتر کالا به ایران می‌دهند. ایجاد موازنه در رابطه با اعراب منطقه، چین و روسیه و اروپا، منوط به برقراری ارتباط درست با ایالات متحده فارغ از اینکه دموکرات‌ها یا جمهوری‌خواهان در قدرت باشند، است. این نکته‌ای است که یک سیاست خارجی پویا درک کرده و تخم‌مرغ‌های خود را با عناوینی چون گردش به چرب در سبد یک با دو کشور خاص نمی‌گذارد. تجربه دیروز و امروز نشان می‌دهد آنها حاضر به پرداخت هزینه‌ای بیش از منافع کسب‌شده به ایران نخواهند بود و برای ارتباط با آمریکا در دو ماه آینده و دولت بعدی، این باید مد نظر دستگاه وزارت خارجه و مسئولان کشور باشد.

فرهنگ خیره‌ای وابسته به دولت و خطرات آن

احتمالاً پاسخی قانع‌کننده نخواهند داشت و تا زمانی که پاسخ درخور و شایسته‌ای که بتواند افکار عمومی را قانع کند، به این دو پرسش و پرسش‌های مشابه داده نشود، جامعه این «فرهنگ» افکنی را نخواهد پذیرفت و قضاوت عمومی به سمت سوءاستفاده از موقعیت در پوشش تشکل‌های خیره‌ای خواهد بود.